

Mi világít?

Még soha nem érkeztem derült éjszakán Ferihegyre. Repülön legalábbis most először, kora májusban, a mallorcai csillagvizsgálóból hazajövet.

Európa fölülről, éjszaka: szép. Kisebb-nagyobb városok házai, kertjei közt kanyargó utcák, minden kellemes nátriumos fényben, foszforeszkáló árnyalatban lebeg. Lebeg, a lakatlan területek érzékelhetetlen, koromfekete háttére előtt, mint az élet apró, halványan fénylő szigete, mind a falvak és városok egymásutánja. Talán ha két-három erősebb fényforrás szúr az égre a nagyobb településeken; de mégis, a jellemző, az igazán európai éjszaka mindenütt egyenletes, határozott, de nem tolakodó fénybe öltözteti a várost.

Hogy az utazó mikor ér Magyarországra fölé, azt könnyen megtudhatja, ha tovább szemlélődik az ablakon kifelé. Bécs után nem sokkal hirtelen erőszakos, durva lámpák százai harsogják be az eget. Nincs már sehol az előbb még oly kellemesen derengő, kacskaringós utcák sora, nem látszanak már a kertek, csak a százezernyi közvilágítási lámpa mindenfelé. És sok, tényleg sok, ezeknél is erősebb fényforrás, rosszul beállított díszkivilágítások, diszkók, ki tudja kifelék, mi felék.

Az igazán szomorú mégis az a tapasztalat, hogy: a város, a föld, az utca, a kert, az bizony sokkal sötétebb nálunk, mint például Sógországban. Itthon az autót, az aszfalt, rajta az autók nem látszanak éjszaka föntről, és nem azért, mert elvakít a lámpák hada, hanem mert egyszerűen sötét van, mert a lámpa nem világít lefelé. Fölfelé világít. A magyar városban sötét van, már leszámítva azokat a... lámpákat. Odaát a föld, az aszfalt fénylik narancsosan, az égbolt sötét,

csillagos; itt a földön van sötét, már amennyire a vérmarancs színeiben fölötté villódzó ég engedi.

De hisz ismerjük ezt lentől is. Aki még nem látott fölfelé keskenyedő csonkakúp alakú lámpatestet, jöjjön Szegedre, itt láthat százával. Az egész belvárosban mindenütt tettenesesen világos van, csak épp e „szerencsés” alakú lámpák 3 méteres körzetében nem lát az orráig az ember. Habár ezért fölösleges lesz lefáradnia Szegedre: föntről úgy látszik, ilyen az egész ország.

A konferencián beszéltünk arról, hogy csak Milánóban kétmillió brit és skandináv földről elvándorolt madár pusztul el évente. A fényes éjszakában azt hiszik, elég hosszú a nappal, tehát Afrikába értek: így a város peremén tömegesen letelepednek és a tél végére elpusztulnak. Ha a brit kormány kárpótlást követelhetne Milánótól, mondjuk ezer eurót madaranként!... Ettől messze vagyunk, látom az ablakban. Ez most Budapest. Tudják, kedves Olvasók, hogy a budapesti bevásárlóközpontok tetején neonreklámokat lehet megfigyelni? Hogy honnan, azt meg nem mondom, a talajszintről nyilván nem, talán a környező lakótelep néhány magaslati ablakból. Meg a repülőgépről. De persze nyilván ott van a reklámnak a legjobb helye, ott a lapostetőn, középtájt.

Már Kőbánya-külsőn járunk. Van itt egy néhány háztömbös lakópark, ez Budapest legfényesebb foltja. Ott, ahol már csak 400 méter magasan jár a repülő. Jól látszik, hogy a házak közti kertrész magnéziumfényű lámpái mind a környező ablakokba tűznek. Az északi ház déli falán húsz méter hosszú, három méter magas kulcs (igen, egy közönséges kapukulcs formája) van kirakva halogénlámpákból. És villog, bele a szemközi ablakokba, ok nélkül vidáman és szemtelenül, most már talán minden éjszaka, amíg csak élünk.

Mégsem jó ezt nézni, szálljunk le inkább.

Szabó M. Gyula